

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egészévre 6 K, félévre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS műszaki tanácsos
Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. sz., IV. em.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

TARTALOM: Hivatalos rész. — Társulatok határai és érdekeltségi kimutatása. Répássy Miklós. — Töltések elhabolása. Ivančić József. — Egyről-másról. — Halzállítványok vasúti díjszabása. R. — A m. kir. kincstári erdősegek halaszvizei. Simonffy Gyula. — A sport-horgászat. (Folyt.) Zsarnovitzky Árpád. — Társulatok. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hírdetések.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a *Pozsonyvármegyei morvavízi halászati társulat* alapszabályait 1911. évi 132,319. sz. a. kelt elhatározásával jóváhagyta.

Társulatok határai és érdekeltségi kimutatása.

Irta: Répássy Miklós.

A halászati társulatok rendszeres s céltudatos működésének alapfeltétele a szabatosan határolt hatáskör s a pontos érdekeltségi kimutatás.

Törvényünk s a végrehajtására vonatkozó rendelet mindkét dologra vonatkozólag tartalmaz ugyan rendelkezéseket, de a gyakorlatban mégis sokszor igen nehezen tisztázható a helyzet s a tisztázatlanul hagyott kétes állapotok aztán részben nagyon hátrányosak, részben könnyen végeérhetetlen bonyodalmakra vezetnek.

A halászati társulatok létesítése iránt a törvény 14. §-ának b) pontja intézkedik, hogy a mikor egész *általánosságban* kimondja, hogy a nyílt vízben halászatra jogosítottak, ha vízterületük nem oly fekvésű s kiterjedésű, hogy azon a halászati jog a szomszéd birtokosok érdekeinek sérelme nélkül s okszerűen űzhető, a halászatot a törvényben megszabott korlátok között csak *társulattá alakulva* gyakorolhatják. E körül az *általános* megállapítás körül a gyakorlat, a szakszempontok figyelembevételével, szerencsére egész határozott s félre nem magyarázható irányban alakult ki: *nyílt vizeken mindenhol társulniok kell a jogosítottaknak*. Ezeket a vizeket okszerűen csak *egységiesen* lehet művelni; ahhoz pedig társulat kell.

Nem ilyen tisztázott már a társulat határainak kérdése. A törvény 15. §-ban kimondja, hogy azon víz-

területeket, melyeken a halászat a 14. §. alapján csak társulat által gyakorolható, az egyszerű halfajok tenyésztésére alkalmas természetük szerint a földművelésügyi miniszter határozza meg.

A gyakorlat ebben a részben nem éppen szerencsésen indult meg. A törvény végrehajtásának kezdetén, a társulatok alakításának elején bizony számolni kellett azzal az ellenszenvvel, a melylyel a tájékozatlan nagyközönség minden, bizonyos eddigi jó vagy rossz szokásokat korlátozni akaró rendelkezéseket fogad. Hogy egyáltalán el lehessen szépszerével valami eredményt érni, engedményeket kellett tenni. Az első társulatok alakításánál rendszerint pusztán csak az élő folyóvíz medrét vették figyelembe, éppen azért, mert a halászatiilag tulajdonképp legértékesebb vizek: a holtmedrek, oldalágak stb. tulajdonosai a társulat kötelékébe belépni nem akartak. Nehogy tehát a társulat alakítása azok ellenzésén hajótörést szenvedjen, inkább kihagyták őket. Természetes, hogy ez hiba volt. Hiszen azok az oldalvizek az élőfolyó medrével együtt termik, nevelik az illető víz halmérségét s azok szerepét e tekintetben, figyelemmel a halak élettani s természetrajzi sajátosságaira, életmódjára, egymástól külön választani nem is lehet. Szakszempontból tehát valamely vízfolyás vagy tó medre s az azzal összefüggő, vagy akár csak időszakonként is összeköttetésbe jutó holtmedrek, oldalágak stb. az élő víz medrével együtt elválaszthatlan egészet alkotnak; a mennyiben a társulat alakításánál a társulat kötelékéből akár véletlenül, tévedésből, avagy célzatosan kimaradtak volna, utólagosan abba bevonandók. A törvény idézett 15. §-a igen egyszerűen megadja rá a módot.

Azonban még tovább mehetünk. Vannak oly vizek is, a melyek az állandó mederrel szemben ugyan csak *időszakosak*, de a halászatra nézve a legnagyobb horderejük. Ezek a hullámtéri kiöntések, mélyedések. Te-

kintettel arra, hogy a hullámteret igen gyakran, sőt rendszeren tavasszal borítja el a víz, a halak ívási idején, — a sekély, könnyen átmelegedő s így íváásra alkalmas vízbe pedig a halak seregesen kivonulnak, ezeknek a vizeknek nagy horderejét az anyameder halászatára senki sem tagadhatja; a miből viszont önként következik, hogy szakszempontból a társulati hatáskörbe azok is belevonandók.

A gyakorlatban ez azonban már kevésbé egyszerű dolognak látszik.

A halászatra való jogosultság ilyen vizeknél nem kétséges. A törvény 2. §-a világosan kimondja, hogy árvizek kiöntésében a halászati jog azokat a birtokosokat illeti, kiknek területét az árvizek elborítják. A törvény magyarázó szerint, ez a rendelkezés a törvény 1. §-án alapul, a hol ki van mondva, hogy a halászat joga a *meder* tulajdonosát illeti; már pedig az elborított földterület a kiöntéseknek a medre. Ezt bizony kissé erőszakolt magyarázatnak tartjuk. A meder fogalmán igazában csak az állandóan vagy rendszerint vízzel borított területeket érthetjük; azok egyébre, mint víz tartására nem szoktak szolgálni s ebbeli jellegükön még az sem változtat, ha időszakonként ki is száradnak. Ellenben soha senkinek se fog eszébe jutni, hogy olyan legelőt, rétet vagy más, gazdasági művelés alatt álló földterületet, melyet árvíz elborított vagy elboríthat, „meder”-nek mondjon.

De a kiöntésekben való halászat jogának a 2. §-ban kimondott módon való megállapítását a méltányossággal is indokolják. Nevezetesen, hogy az előtt terület tulajdonosának az árvíz okozta veszteségeért a halászati jogban némi korpótlás nyujtassék. Az igazat megvallva, ezt a megokolást még az előbbinél is kevésbé helytállóknak tartjuk; egyszerűen azért, mert *az árvizet nem a halászat okozta*, ennél fogva az árvíz okozta károkat sem lehet, még csak részben sem, a halászzal kárpóltatni. Viszont ezzel az engedménnyel meg nagyon érzékenyen érintik az igazi mederbeli halászati jogosultakat. Abban a valóságos mederben a halászat olyan értéket jelent, a melyet *gondozni* nemcsak érdemes, de a melynek gondozására, a közérdekre való tekintettel, a jogtulajdonosokat *törvény kötelezi*. Az ottani jogtulajdonosok ennek folytán több-kevesebb munkát végeznek, terheket viselnek stb., mind abból a célból, hogy a mederbeli halállományt fokozzák, értékét emeljék. A kiöntésekben, ezekben a fiktív medrekben, ilyenfajta munkáról szó sem lehet; ott csak *kifoghatják* a halat, azt a halat, a melyet az igazi meder halászati jogtulajdonosai gondoznak, védenek. Ezt aligha lehet igazságos dolognak elismerni. Igaz, hogy a törvény idézett szakaszának második bekezdésében ki van mondva, hogy ezekből a kiöntésekből „a halaknak a mederbe való visszatérését akadályozni tilos”; ez azonban már csak a nyilvánvalóan más tulajdonának erőszakos elsajátítását akadályozza meg. A kiöntésekben való halászat, a melyet az igazi meder halászatára való tekintet nélkül, attól *függetlenül* úznak, különösen azért is nagyon veszedelmes lehet ez utóbbira, mert az áradások, a mint már említettük is, rendszerint, de mindenestre igen gyakran az ívási időre esnek s az ívó halak seregesen tódulnak ki a mederből a sekély vízbe; tudvalévő pedig, hogy ekkor a hal legkönnyebben ejthető zsákmányul. Feltéve, de meg nem engedve, hogy az ártéri halászok a törvényt megtartják, tehát a tilalmazott halakat nem fogják, a többi, habár talán csekélyebb piaci értékű, de nagy tömegüknél fogva mégis jelentős értéket képviselő halakat kényelmesen

s jogosan ejtik zsákmányul s megakadályozzák azokat abban is, hogy leívjának s a jövő nemzedékről gondoskodjanak. De vajjon elképzelhető-e az, hogy az ilyen halászásnál külön válogassák például a pontyot, a mit fogni nem szabad, a keszegetől, a melyet a törvény nem tilalmaz? Hiszen az a halász nem is tudhatja, mi kerül a hálójába, mire borítja a tapogatóját, avagy mire veti ki horgát. Azt kívánni pedig tőle, hogy a mi az áradás egy-kétheti rövid tartama alatt ilyenkor hatalmába kerül, ismét visszabocsássa a vízbe, hogy soha többé viszont ne lássa, igazán nem lehet.

Ime így alakul a helyzet az árvizek kiöntésében, a hol a legtermészetesebben magyarázható kapzsiság van szabadjára bocsátva. Szomorú példáját adták ezeknek az állapotoknak a balatonmelléki nagykiterjedésű „bozótok”. Ha talán nem is egészen igaz, de mindenesetre igen jellemző az a szájhagyomány, hogy a falu népe otthagya a templomban a prédikáló papot, a mikor hírül hozták, hogy a Balatonból a halak kitódultak ívni a bozótba! A legszomorúbb pedig az, hogy ennek az áldatlan állapotnak valóban csak a bozótok megkezdett kiszáritásával lesz vége. Megszűnik majd az orvhalászat, mikor már nem lesz hol halászni.

Mielőtt tovább mennénk fejtegetéseinkben, megjegyezzük, hogy olyan árvízi kiöntésekben való halászatoktól, a melyekre csak nagyritkán, teljesen kiszámíthatlan időközökben, avagy egészen véletlenül esnek mód, el akarunk tekinteni. Ha a törvény mai holt betűje szerint azokat nem is lehet megakadályozni, éppen ritkaságuknál fogva különösebb hatással a mederbeli halászatra nem lehetnek. Viszont ezen ritkaságuk miatt azoknak sem jelentenek számbavehető gazdasági értéket, a kik számára a törvény ma biztosítja. Minden zavaró körülmény kiküszöbölése céljából leghelyesebb volna azonban a törvény előrelátható revíziója alkalmával az ilyen, társulati hatáskörbe nem vonható vizeken a halászatot egyáltalán eltiltani. Sem nagy kára, sem sok haszna nem lenne belőle senkinek; de legalább tisztázva volna a kérdés. Nagyon kívánatos volna aztán, mellesleg megjegyezve, egész általánosságban a törvény 2. §-ának megváltoztatása oly értelemben, hogy az ártéri halászatoknak a mederbeli halászatokhoz való tartozandósága kifejezést nyerjen.

Addig, míg ez meg nem történik, az ártéri halászatok vázolt káros hatásainak legküzdésére csak egy mód van: azok halászata a társulatok révén az igazi meder halászatával együtt kezelendő. Ha tehát a folyón vagy tavon az érdekelt halászati jogtulajdonosok halászati társulattá alakulnak, a társulat határai úgy állapítandók meg, hogy a *társulat hatáskörébe essék az igazi mederhez tartozó ártér halászata is*.

Valami kirívó helyzetek ennek következményeképp általánosságban alig állanak elő. Az ártér legnagyobb része *parti* birtok, a meder pedig a parti birtok elválaszthatatlan tartozéka (Vízjogi törvény); a meder s a parti birtok tehát egy s ugyanazon tulajdonosé, ennél fogva a parti birtokon, az ártéren, a halászat joga ugyanazé, a kié a mederben, a ki tehát a halászati társulatnak ennek a révén tagja. Ha pedig a mederben olyanok bírnak halászati joggal, a kiknek a meder nem tulajdonuk (Halászati törvény 3. §.), akkor ennek a jognak alapja nem a földbirtokhoz, hanem a *vízhez* van kötve, a víznek egyik haszonvétele és pedig tekintet nélkül arra, hogy a víz kicsi-e vagy nagy, megfér-e a rendes medrében, avagy kilépv: abból mintegy bővíti, tágítja azt a szomszéd területek elborításával. Ezeknél a régi

földesúri jogoknál a halászati jogok igazolása ennek megfelelően rendszerint a *községek egész határára* is szólott; ilyen esetekben tehát az ártéri halászat joga megint csak ugyanazt a birtokost illeti, a kit a mederbeli halászati jog, a ki tehát ismét tagja már ennek következtében a társulatnak. Kivételesek csak azok az esetek lehetnek, a mikor olyan ártéri birtokos területén is folyhat rendszerinti, habár csak időszakos halászat, a kinek magában a mederben halászati joga nincs; ez azonban egyáltalán nem lehet akadály annak, hogy a maga *különleges érdektségével* az is a társulat kötelékébe ne vétessék.

Az ártéri halászatnak társulati hatáskörbe való vonásánál legnagyobb nehézségül a *részesedés* és a *teherviselés* kérdése jelentkezik. Nem kicsinyelhetjük ezt a nehézséget, a melyet még maga a törvény is növel, a mikor 47. §-ában, a hatósági kényszerbérbeadások esetén kimondja, hogy a haszonbérből befolyó jövedelem a költségek levonása után *vízterület arányában* osztandó szét az érdekeltek között. A törvény eme rendelkezésénél természetesen teljesen egyenlő, *egyenértékű* vízterületeket kell feltételeznünk; ellenkező esetben ez a rendelkezés a legnagyobb igazságtalanságot rejtené magában. De hát nagyobb szakaszokon teljesen egyenlő, egyenértékű vízterületek a valóságban igazán nincsenek. Bizonyos, a halak különböző életműködésével, életszakaival összefüggésben álló vonatkozások révén az értékkülönbségek csökkennek ugyan. A kényszerbérbeadásoknál, a mikor a hatóság beavatkozásának szükségszerűsége abból következik, hogy az illető vízterület halászatának értéke a megsemmisüléstől mentessék meg, a fentjelzett alapon lecsökkentett értékkülönbségektől talán el lehet tekinteni, mert az esetleg abból folyó anomáliák mintegy arra szolgálhatnak, hogy az érdekelteket jobb meggyőződésre vezessék s azok igyekezzenek önrendelkezési jogukat ismét visszaszerezni s azzal élni Rendszeresen működő társulatok azonban semmiképp sem szolgálnak rá, hogy ilyen „megrendszerbeállítás”-szerű felfogás alá essenek. Tényleg a felügyelő hatóságok teljesen érintetlenül hagyják a társulatok abbéli autonóm jogkörét, hogy a vízterületek értékesítését legjobb belátásuk szerint maguk intézzék. A gyakorlatban aztán alig van rá eset, hogy az egész társulati vízterület egyszerűen egy kalap alá vonassék. Rendszerint részekre tagozzák, egy-egy részt külön értékesítve; így aztán a vízterület arányától esetleg igen különböző haszon jut az egyes birtokosoknak. Valamennyi folyóvízi társulatunknál ez a rendszer dívik. Még az egész vízterület egységes bérbeadása esetén is általános szokásban van, hogy az eddigi jövedelmet alapul biztosítják az egyeseknek s legfeljebb az azon felül elért jövedelemtöbbletet osztják szét vízterület arányában maguk között; ily alapon adta bérbe a Balatoni halászati társulat a Balaton vízterületét.

Ez a gyakorlat önként rávezet arra, hogy a vízterületeket minőségileg *osztá yozzuk*. Ha pedig már egyszer idejutottunk, akkor nem okozhat többé nehézséget az osztályozás alapján olyan *kulcsnak* megállapítása, a mely szerint úgy a jövedelem részesedésében, mint a teher viselésében igazságos mértékkel vesz részt a legkülönbözőbb érdektségű tagja is a társulatnak. A törvénynek a 47-ik §-ban foglalt s „a vízterület arányában való részesedést” megállapító rendelkezése sem zárhatja ki ezt az értelmezését. Nem az következik abból, hogy a társulatok hatásköre csakis teljesen egyenlő értékű vízterületekre terjedhet ki, mert hiszen a valóságban teljesen egyértékű vízterületek nincsenek is, hanem

következik az, hogy minden társulatnál, a melynek határait elsősorban szak szempontok határozzák meg, a különböző értékű vízterületeket egyenlő értékű alapra kell hozni, vagyis osztályozva azokat, *kulcsot* kell megállapítani, a mely szerint a társulat minden tagja halászati jogának igaz értéke szerint vesz részt úgy a teher viselésében, mint a jövedelemben való részesedésben. Ezt az elvi alapot elfogadva, semmi akadály nem lehet annak, hogy a halászati társulatoknak a legkülönbözőbb jellegű s minőségű vizeken halászati jogosultsággal bírók is tagjai ne lehessenek.

A dicséretes kezdet ez irányban már meg is történt; a „Dunaszekcső-drávatoroki” dunai halászati társulat múltévi november hó 3-án tartott közgyűlésén hatáskörébe vonta, határait kiterjesztvén, a Duna medréhez tartozó árterületek halászatát is; a földművelésügyi minisztérium pedig jóváhagyta a társulati alapszabályok és üzemtervnek ennél fogva szükségessé való módosításait. A társulati vízterületnek ezen az alapon való bérbeadása, a mint azt lapunk 8. számában már jelentettük, nem várt fényes eredménnyel járt. Csak az volna a kívánatos, hogy a jó példát minél előbb kövessék többi társulataink is. (Folyt. köv.)

Töltések elhabolása.

Irta: Ivančič József mérnök.

Tógazdaságoknál a legfontosabb dolgok egyike a tavak töltéseinek jókarbantartása.

Nagyterjedelmű halastavaknál, a hol 20–30 km. töltés fenntartásáról van szó, lényeges kiadást okoz különösen a töltéseknek elhabolás elleni megvédése. Nem akarom ezúttal részletezni a különféle védekezési módokat, mert azok a szakemberek előtt úgyis ismeretesek.*) Különbösen se lehetne egyiket vagy másikat ajánlani addig, a míg nem tudjuk, hogy az illető helyen melyik anyag az, a mely leggazdaságosabban felhasználható tópartjaink biztosítására.

Egy újfajta partvédelmi berendezésről akarok szólni, a melyet a Zdenčina melletti okiélugi 380 kat. holdas tógazdaságban először vezettem be.

Erdős helyen létesítendő tavaknál, főleg mocsaras talajnál a terep nem ritkán $\frac{1}{2}$ méter vastagságú humuszréteggel vannak fedve; ezt a humuszt úgy a töltés aljából, mint az anyagárok tetejéről előbb le kell fejteni. Mocsaras, síkvidéken amúgy is csak kevés eséssel rendelkezünk, azért hát az anyagárok se lesznek valami túl mélyek, hanem jó szélesre szabjuk azokat, hogy a töltéshez szükséges földanyag kikerüljön. Nem ritkán 25–30 méter szélesek lesznek így az anyagárkaink, a melyek aztán a tónak főlevezető kanálisait képviselik. Ebből kiviláglik, hogy folyóméterenként 10–15 m³ humuszt kell megmozgatni. Magának a töltésnek behumuszozására rendszerint elég lesz az a mennyiség, amely a töltés aljából kerül ki. Az anyagárok tetejéről lefejtett humuszréteget legcélszerűbben 1–2 méternyire az árok szélétől, a tó felé eső részen deponáljuk. Ugyancsak odahordatjuk a kiásott fatuskókat is, beleágyazva a létesítendő depónia aljába. Ezen elrendezéssel kettős czélt érünk el. Először is nagyobbítjuk tavaink partoszártas részait oly anyagból, a mely a természetes hal-táplálék valószínűsége akkumulátora. Másodszor ezek a humuszos előszigetek leggyorsabban nőnek be az erősebb tavi flórával és elsőrendű védőfalat alkotnak pár-

*) De csak kérjük azok ismertetését minél előbb!

huzamosan a töltés vonalával. A gyors benövés fontos, hogy az ilyen szigetek a hullámjárás folytán el ne haboltassanak, mert különben visszakerülnének részben az anyagárokba s azokat erősen beiszapolnák. Egyik képünkön (1. ábra) láthatjuk a tápláló csatorna baloldali töltésének, a mely egyúttal főtöltés is, párhuzamosan haladó szigetcsoportját, valamint ezen szigetek és a töltés közti, eléggé nyugodt víz tükkrét. Hogy kívül a tóban elég erős hullámzás van, azt a második képen

1. ábra.

(2. ábra) láthatjuk, a mely kép ugyanazon időben vététt fel. Természetes, hogy az ilyen védőszigetek nem alkothatnak egy összefüggő szakaszt, hanem helyel-közzel meg vannak szakítva az okból, hogy a tó tisztán le legyen csapolható az anyagárokba. A munkák végrehajtásánál ne feledkezzünk meg arról, hogy úgy a töltés és anyagárok közt, valamint a sziget és az anyagárok közt legalább 2—3 méteres padka maradjon, az árokfenék beiszapolásának csökkentése szempontjából.

2. ábra.

Tőzeges-berkes talajokon talán még több humuszfelesleg marad, mint erdős helyen. Ilyenkor a leírt elrendezést fokozatosabb mértékben alkalmazhatjuk, már csak azért is, mert az illető berkes helyen maga a töltés anyaga is elég laza leendő, tehát annál nagyobb védelmet igényel az elhabolás ellen. Az így védett töltés alján azután csendes víz lesz és a fűzfadugványok annál biztosabban gyökeret verhetnek a töltés oldalába.

Végül talán nem lesz szükségtelen figyelmeztetni a

tervező mérnök kartársaimat, hogy a humuszos-berkes talajú helyen épülő tógazdaságoknál a tényleges földmunka 50—70%-al több szokott lenni, mint azt a matematikai pontossággal meghatározott töltésszelvényekből kimutatni szokásos. Jó lesz tehát ezt a körülményt eleve számításba venni. Miután a humuszt úgyis el kell távolítani, hordassuk mindjárt oly helyre, hol dupla hasznót hajt. Vagyis elősegíti a bőségesebb planktonképzést, de egyúttal védi a töltést is.

Néhány szóval még egy könnyű fajtájú védekezést ajánlhatok. Abban áll, hogy a tavasszal kisarjadzott erős tavi növényzetet nem alomnak használjuk fel, hanem bent hagyjuk a vízben. Mint alomnak úgy is csekély értéke van, ha meggondoljuk, mennyi munkaterőt pazarolunk a kihalászással, szárítgatással és hazahordással. A benthagyott növényzetet a hullámok magukkal sodorják és szélirányában a legexponáltabb töltéshez viszik, ott aztán egyéb uszadékkal keverve valóságos hullámmérséklő párnákat alkot. A lekaszált növényeket már az okból is hagyjuk bent a tóban, mert velük trágyázva a tavat, a halhozamot növeljük. Így hát a tavat se zsaroljuk ki más célra, mint haltermelésre.

* * *

A szerkesztő megjegyzése. Az utolsó pontban ajánlott védekezési mód, bár nagyon egyszerű s olcsó, csak elevenebb vizű tavaknál ajánlható, a hol a felfrissítésre mindig meg van a mód. Tespedő víznél a lekaszált növényzet részben lesüllyed s rothadni kezd, a mi aztán különösen nagy hőségben — a múlt nyáron is volt alkalmunk tapasztalni! — veszedelmes dolog. A partra húzott sást stb. nem kell éppen alomnak felhasználni, hanem ott a tó partján komposzthalmot készíthetünk abból, átérése után pedig trágyázzuk azzal a tavat; a vízre nézve tehát semmi sem vész kárba.

Egyről-másról.

Ürügy — és valóság. — Halászat és rendőri büntetőeljárás. — Új halgazdaság.)

✉ A Dunaszekcső-drávatoroki halászati társulat által múlt évi november hó végén foganatosított halászati-jog-bérbeadásról egyszer ugyan már volt szó e lapban (l. a 8. szám társulatok rovatát) s ha jelenleg arra újból visszatérünk, azért tesszük, mert e bérbeadást és annak bizonyos fejleményeit az apatini halászok magokra nézve sérelmesnek találják és emiatt, tudósítónk szerint, valósággal forrongnak. Nos, ezen állítólagos forrongás előtt annál kevésbé húnyhatunk szemet, mert szerintünk a mozgalom olyan tényekből fakad és lényeg szerint olyan téren mozog, a hol a haltermelők és a halkereskedők érdeke ütközik s így tágabb körök érdeklődésére számíthat.

Hivatkozott közlemény beszámolt arról, hogy a nevezett halászati társulat vízterületét hat szakaszra osztotta és azok közül négyet értékesített, mivel a másik kettő halászatára vonatkozólag régebben kötött szerződések vannak még hatályban. Az árverést előre meghirdetett időben és helyeken foganatosították és pedig két szakaszra Mohácson, a másik kettőre Apatinban. Az élénk érdeklődés mellett folyt árverésen három bérleti szakaszon a területileg leginkább érdekelt bellyei főhercegi uradalom lett a bérlő 96,610 K évi bér ellenében, a mely összeg 25,270 K-val haladja túl az azelőtti haszonbért. Jelezte továbbá a tudósítás, hogy a bérlőuradalom azért lépett a szóbanforgó vállalkozás

terére, mert hatalmas kiterjedésű állóvizeinek bevonásával intenzív halgazdasági üzemre fog berendezkedni és e végből a közeljövőben a haltenyésztést és a halértékesítést szolgáló nagyobb létesítmények felállítását tervezi.

Értesülésünk szerint az apatiniak 600 kishalász és azok családjának, nemkülönben Apatin nagyközség existenciájának megmentését írták zászlójukra. Bizonyára szép és fontos szociális feladat ennyi existencia érdekében küzdeni, csak az a baj, hogy azok léte legkevésbé sem forog veszedelemben s így tárgyi szempontból a küzdelem célja nem egészen érthető. Talán nem veszik fölünk rossz néven az apatini forrongás kezdeményezői és szítói, ha a fennforgó helyzetet a tények világánál mutatjuk be. Évek hosszú sora óta figyeljük és ismerjük a Duna halászati viszonyait és így nagyon is tisztában vagyunk ama fontos szereppel, melyet a középső Dunán az apatiniak betöltenek egyrészt mint vállalkozók és halkerkeskedők, másrészt mint egyszerű halászok. Am a fennforgó kérdés elbírálásánál eme kétféle foglalkozást űzők érdekei külön vizsgálándók, mert nemcsak hogy nem egyeznek, de tudunk esetet, a midőn annyira szembe kerültek egymással, hogy a kishalászok illetékes helyen panaszt emelve, egyenesen elnyomással vádolták a nagyhalászokat.

Ez az eset akkor történt, a mikor a Dunaszekcső-drávatoroki halászati társulat megalakulva, a halak zavartalan ívásának biztosítása végett vizein két hónapra terjedő általános halászati tilalmat léptetett életbe. Akkor az apatini nagyhalászok petícióik és deputációik útján szívet-lelket megindító módon jajveszékeltek ugyancsak 600 kishalászon és családján, mint a kik feltartóztatlanul elpusztulnak a jelzett tilalom nyomán keletkező két-hónapi kereset hiánya miatt. S a míg a nagyhalászok ekként keseregtek a kicsinyek szánandó sorsán, ezek a fent említett módon dörögtek a nagyok ellen. Érthető, hogy ilyen cifra helyzet mellett illetékes helyen sem a társulat ellen, sem a kishalászok dolgában nem foglaltak állást, egyszerűen azért, mert nagyon is tisztában voltak a figyelembe jövő ama döntő körülmények felől, a melyek a beavatkozást jogszerűség szempontjából kizárják, célszerűség tekintetében pedig fölöslegessé teszik.

Tényleg így is volt helyesen, mert, mint a tapasztalás igazolta, a felpanaszolt kéthavi tilalom ellenére a kishalászoknak hajukszála sem görbült, a vállalkozók és alkalmazottaik közt levő ellentéteket pedig minden baj nélkül elenyésztette az a kölcsönös érdek, mely mindkét részről a közös vállalatához fűződött.

Mint látszik, a hatóságok fenti eljárásában rejlő tanulságot nem értették meg az apatini nagyhalászok, a kik időközben „Apatini halkerkeskedők szövetkezete” cím alatt még társultak is, nyilván azért, hogy adandó alkalmammal mentől nagyobb nyomatókkal léphessenek sorompóba a kishalászok érdekeiért. Az már csak merő véletlenség, hogy a nagyközönséggel egységesen járt el úgy vásárlásainál, mint eladásainál, vagyis mint kifogástalan közvetítő egycsapásra megszüntette azt a konkurencziát, a mely addig, a míg a szövetkezett tagjai külön működtek, úgy a természet értékesítő halászati jogtulajdonosra, mint a szükségletet fedező fogyasztóra nézve legalább az árak kialakulása tekintetében némi előnyt jelentett. Fölteszszük, az sem tudatosan történt, hogy a szövetkezet az ekként szerzett monopóliumot a maga javára ugyancsak gyümölcsöztette, a mint bizonyára az is vak véletlen, hogy újból a kishalászok cégére alatt küzd a régi állapotok fennmaradásáért.

Nézetünk szerint a kishalászok existenciájára való hivatkozás olyan czégér, mely alatt kizárólag nagyhalászok a hatóság közreműködésével szeretnék az eddigi állapotok változatlan fentartását kierőszakolni. Szerintünk ugyanis kizárólag az említett szövetkezet tagjaira nézve kellemetlen az, ha a halászati társulat az őt megillető halászati jogokat, a főhercegi uradalom pedig a halak értékesítését a szövetkezettől független végezi s így kizárólag nekik állhat érdekükben eme törekvések ellen állástfoglalni és hangulatot csinálni.

De hát mit ér a hangulat ott, a hol hiányzik a törvényes alap a beavatkozásra. A halászati társulatok autonóm szervezetek s mint ilyenek a területükhöz fűződő halászati jogot az üzemterv korlátai között szabadon hasznosítják és annak adják, a kinek tetszik. A mindennapi élet millió változatban mutatja, hogy minden termelőnek szabadkeze van termékét úgy értékesíteni, a mint neki jól esik. Teljes joggal kérdezzük tehát, hogy miért akarják ezt a jogot az apatini halászok éppen a halászati társulattól és a főhercegi uradalom tulajdonosától megtagadni, a mikor a hal árú, azok pedig annak termelői?

A mi ezután a kishalászok érdekeit illeti, csupán egy kérdéssel szeretnénk felelni. Azt kérdezzük ugyanis, hogy a mikor egy törvényes szervezet céltudatosan, kifogástalan eszközök használatával, legelsősorban saját jól felfogott érdekéből folyólag munkálkodik a halászat fejlesztésén, lehet-e az hátrányos a halfogásból élőkre? Hiszen e tevékenység haszna és eredménye okvetlenül a halászművelés szaporodásában ölt testet, az pedig a halászra nézve feltétlenül jobb keresetet jelent. Addig, a míg a Dunaszekcső-drávatoroki halászati társulat tagjai nem magok, hanem mások közreműködésével halásznak, az apatini kishalászok nem lesznek híjával a kereseti alkalomnak; keresetük pedig az okszerűbb gazdálkodás folytán nem apadni, de szaporodni fog. Ha pedig mint munkásoknak munkaadójukkal szemben támadna valamely differenciájuk, úgy véljük, az új vállalkozónál bizonyára találnak annyi méltányosságot, mint a régieknél.

*

Egy éve, hogy a rendőri büntetőeljárás egységes szabályozását életbeléptették a kihágási eljárás egyszerűsítése céljából. Noha az ország egész területén ezen eljárás alapján ítéleztek, eddig csak a fővárosi eredményekről vannak számadatok. Ezek közül csak azt említjük meg, hogy a beérkezett 18,506 kihágási főjelentés közül körülbelül negyvenöt százalékot büntetőparancs kibocsátásával intéztek el. E büntetőparancs ellen összesen csak tizenöt százalék föllebbezett, miből némelyek arra következtetnek, hogy sok olyan ember lesz, a ki, ha tudja, hogy a büntetőszabályokkal összeütközésbe jutott és őt ezzel arányban álló középértékű megtorlás éri, inkább elfogadja a büntetőparancsot, mintsem idővesztéssel járó tárgyalást kérjen.

Nem vitatjuk, hogy a rendőri büntetőeljárás terén nagyon sok oly kihágás kínálkozik, a hol ez a gyors és egyszerű eljárás helyén van és tökéletesen megfelel céljának, azonban a halászati kihágásokat nem tartjuk ezek közé sorolhatónak. Ezeknél a tényállás felderítése, a használt fogásmód ártalmának és beszámíthatóságának mérlegelése nagyon sok olyan részlettől függ, a melyet alapos vizsgálat és kutatás nélkül tisztázni nem lehet. A ki tehát eme körülmények ösmerete nélkül adja ki a büntetőparancsot, nemcsak felületesen jár el, hanem többnyire olyan bajoknak lesz okozójává, a melyet a büntetés alkalmazásával tulajdonképpen elke-

rülni igyekszünk. Tudnunk kell ugyanis, hogy az orvhalászosok zöme olyan emberek sorából kerül ki, a kik azt tartják, hogy a hal azé, a ki azt kifogja. Ilyen emberekkel szemben a büntetőparancs alapján kiróható bírság legkevésbé sem hat elrettentőleg, hanem inkább biztatólag. A következő alkalommal azon van, hogy az előző bírságot is megszerezze a fogandó halak árában és annál inkább halászik.

Az új rendőri büntetőeljárás egységes szabályozása tárgyában kiadott rendeletnek volna ugyan egy igen üdvös rendelkezése, a mely a halászat ügyének nagy szolgálatot tehetne. Értjük azt, a melyik a szakképviselőnek is szerepet juttat az eljárásban és pedig kifejezetten a vád képviselőjében. Sajnos azonban, hogy ez a része a rendelkezésnek a halászatot illetőleg egyáltalán nincs végrehajtva. Legalább eddig nem érkezett harmadfokú elbírálásra olyan halászati kihágás, a hol a közérdek szempontjából a szakképviselő szóhoz jutott volna.

Talán nem csalódunk, ha ezt annak tudjuk be, hogy a halászati kihágásokra nézve az illetékes m. kir. gazdasági felügyelő van a szakképviselővel megbízva, a kiket az eljáró hatóságok csak olyan laikusnak tekintenek, mint saját magokat. Így aztán megállapíthatjuk, hogy a halászati kihágási ügyekben az új büntető rendőri eljárás nem sokat javított.

*

A halászati társulatoknak az okszerű halgazdasági üzem meghonosítására irányuló törekvését illetőleg szép és hasznos példát nyújt a Velencei-tavi halászati társulat egyik legújabb lépése.

A társulat f. évi január 1-től fogva az egész tavat egységesen egy bérlőnek adta bérbe 20 évre. A bérlővel kötött szerződésben minden irányban gondoskodva van az okszerű üzem követelményeiről s azt bérlő eddigi intézkedéseivel a legkomolyabban megvalósítani törekszik is. E végből célba vette a tavat megfelelő halanyaggal benépesíteni és pedig sokkal gyorsabb tempóban, mint azt a társulat ránézve kötelezővé tette. A tó régi halmérségéből különösen a ponty teljesen elfajult, sőt degenerálódott, a miért azzal a tó haltermőképességét kihasználni nem lehet. Ennek a népesítésnek a bérlő által leendő gyors keresztülvitele érdekében a társulat arra kérte a földművelési minisztert, hogy a halászatról szóló törvény 25. §-a alapján engedné meg a mostani silány fajtajú pontyoknak kiirtását és e végből függesztené fel a folyó évi halászati tilalmat, tekintve, hogy az ivásidőszak alatt eszközlendő fogás leginkább alkalmas a további szaporodásuknak gátat vetni.

A földművelési kormány eleget tett a társulat kérelmének olyan formában, hogy kijelentette, miszerint kész a tilalmat felfüggeszteni abban az esetben, ha ezzel kapcsolatosan a népesítésre nézve kellő biztosítékot nyer. Erre vonatkozólag legalább 120,000 darab nemesfajú, gyorsnövésű, jól fejlett egynyaras pontyivadéknak két részletben való kihelyezését tartja szükségesnek, akként végezve a népesítést, hogy 60,000 drb még az idei tavaszon, a tilalmi időszak előtt kerüljön a tóba, a másik fele pedig a folyó év őszén, de mindenestre 1913 április 1-e előtt. Ez utóbbi népesítés azonban megfelelő pénzösszegnek e célra való letétbe helyezésével már az első népesítéssel együtt biztosítandó.

Azt hisszük, ezen a nyomon mások is igénybeveszik ezt a kedvezményt, vagyis a természetes tavak okszerű kihasználására nézve ezzel is újabb tér nyílt a haltermelőkre.

Halszállítmányok vasúti díjszabása.

Az élelmiszerek szállításának olcsó volta a közéletmezés szempontjából természetszerűleg nagyon fontos dolog.

Érdekes tárgyalás folyt le — nem nálunk — hanem Németországban a múlt év végén az *édesvízi halak* vasúti díjszabásának leszállítása ügyében. E tárgyalásnak igen sok oly mozzanata van, a mely a szakmabelieket szélesebb körben is érdekelheti, azért az „Allg. Fischerei-Zeitung“ nyomán mi is hírt adunk arról.

A német vasutak *tengeri halak* vasúti szállítását 1911. évi szept. 25. óta *kedvezményben* részesítik. Ennek kapcsán a német halkereskedők egyesülete, egyidejűleg a német halászati egyesülettel azt kérték, hogy a díjszabásnak ez a mérséklése az édesvízi halszállítmányokra is kiterjesztessék. Az állami vasutak intézősége számos kereskedelmi s mezőgazdasági kamrától, valamint halászati egyesületektől is szakértői véleményt kért ez ügyben. Összesen 29 kereskedelmi, 4 mezőgazdasági kamra és 9 halászati egyesület a díjszabás mérséklése *mellett*, 7 kereskedelmi, 1 mezőgazdasági kamra, 1 halászati egyesület *ellene* foglalt állást. A kérdés tanulmányozása után a vasúti intézőség a következő megállapodásra jutott:

A tengeri halak szállítási díjszabásának mérséklésére mértékadó nézőpontok az édesvízi halaknál nem fogadhatók el.

A német tengeri halászat igen kedvezőtlen üzleti helyzetben van; versenyeznie kell a külföldi tengerihalászattal, a melynek vasúti behozatala Németországba évenként 30,000 tonnán felül van. A német tengeri halászat támogatását különösebben az is megokolja, hogy a német haditengerészet számára tengerjárt legénységet nevel. A tengeri halászat anyaga olcsóságánál fogva nép- és tömegtáplálék. A díjszabás mérséklése tehát elsősorban olcsó tömegárú javára esik. A friss tengeri hal csak kevésszámú tengeri kikötőből indul ki s messze utat tesz meg, a míg a fogyasztás helyére kerül.

Lényegesen mások a viszonyok az édesvízi halaknál. Azok általában nem bírnak a tulajdonképpeni néptáplálék jelentőségével; kivált a tenyésztett halak oly drágák, hogy csak a jobbmódú népréteg fogyaszthatja azokat; csak a fehérhálfélék vehetők figyelembe egyes vidékeken, mint a szegényebb osztályok tápláléka. A halmak ezidőszert a statisztikai adatok szerint egyáltalán csekély szerepe van a német nép háztartásában; 852 átlag 4-6 tagból álló család háztartását vizsgálják meg, a kiknek évi jövedelme 1085 és 5465 márka között volt s ezeknél évenként halért kiadott összeg csak 15.95 márkát tesz ki, azaz csak 1.60%-át annak az összegnek, a mit a háztartásra fordítottak. Ugyanezen adatok szerint a halakért kiadott összeg a jövedelem arányában nő.

Ha az olcsó fehérhalak számára díjmérséklést állapítanak meg, az nem az azokat fogó kihalászosoknak válnék hasznára, hanem a nagyobb bérlőknek és első sorban a kereskedőknek. Mert a kihalászosoknak nincs módjukban fogásaikat nagyobb távolságra szállítani, a minő távolságokra a díjmérséklés hatása érvényesül, hanem a fogási helyek közvetlen közelében kell azokon túladniok. Az édesvízi halak forgalma egyáltalán kisebb távolságok között mozog, nagyrészt a legközelebb fekvő nagyvárosok ellátásáról van szó.

A vasutak intézősége nem is ismerhet fel az édesvízi halászatra nézve oly szorult helyzetet, mint a minőben a német tengeri halászat tényleg van.

Miután édesvízi halászatot egész Németországban mindenhol űznek s a halak szétküldése a legkülönbözőbb állomásokról történik, ennél fogva a kivételes díj-szabást csak valamennyi állomásra való érvénnyel lehetne életbe léptetni, nem pedig csak egyes szétküldési helyekre, mint a tengeri halaknál. A kereskedelmi szerződések szerint az ilyen díjszabásmérséklés a külföldi árút is megilletné, a minék következtében a behozatal bizonyára igen nagy mértékben emelkednék. Jelenleg, pl. 1910-ben pontyot, angolnát, csukát, czompót, süllőt, pisztrángot és fehérhalat kereken 9886 tonnát hoztak be Németországba Ausztriából, Romániából, Franciaországból, Oroszországból, Hollandiából, Dániából, Svédországból, Olaszországból és Afrikából. Ez a mennyiség csak növekednék a díjmérséklés folytán s az édesvízi halászatnak igen kelletlen versenyt kellene elszenvednie.

Be kell azonban ismerni, hogy a friss tengeri halak íjszabásának mérséklése következtében azok fogyasztása Poroszország keleti tartományaiban növekedni fog s ennek folytán az ott gyakran tömegesen előforduló olcsó fehérhalak értékesítése esetleg meg lesz nehezítve.

A vasúti intézőség által így előadottak alapján, annak ellenére, hogy az édesvízi halászat képviselői rámutattak arra, hogy a német édesvízi halászat helyenként épp oly szorult helyzetben van, mint a német tengeri halászat s hogy az édesvízi halászok éppen úgy jó emberanyagot szolgáltatnak a hadsereg számára, mint a tengeri halászok, a tárgyalásra összehívottak mégis azt ajánlották, hogy a díjszabás mérséklése az édesvízi halakra ne terjesztessék ki.

Nem, tudjuk a német édesvízi halászok belenyugodnak-e a dolgok ilyen elintézésébe; nálunk azonban, azt hisszük, még fog szó esni a tarifák kívánatos mérsékléséről halszállítványoknál. A német vasutak, természetesen a maguk szempontjából, meglehetősen egyoldalúan látják a dolgot. Minden egyébtől eltekintve, éppen a tenyészteti halat, a mely élve kerül a piacra, legfőképpen a szállítás drágítja meg; a szállítás drágasága miatt nehéz aztán fogyasztási körét is tágitani; legfőképpen e miatt nem válik, ha nem is nép-, de legalább köztáplálékká. Pedig mégis csak ez volna a főczél. Hogy azonban ennél a dolognál igen különböző s a főczéltól nagyon is távol eső törekvések is szerepelnek, azt egyik előkelő napilapunk csak nem rég tette szóvá éppen a budapesti vásárcsarnokra vonatkozólag. Élelmiszerkereskedelmünket egész áltánosságban egyenesen „unszolid“-nak mondja, különösen azért, mert az élelmiszerek árát néhány vásárcsarnoki kereskedő mesterségesen drágítja. A főváros abban látta a drágaság okát, hogy a felhozatal sokba kerül, ennél fogva kevés a kínálat a kereslethez képest; a szállítási díjmérséklésben kereste ennek ellenszerét s a vásárcsarnokba irányított élelmiszerekre a kormánytól 10% engedményt ki is eszközölt, bár a kereskedelemügyi minisztériumban nem tartották azt oly eszköznek, a melylyel a fogyasztó közönség javát lehessen szolgálni.

A főváros tanácsa 1912-re újból kérte a 10%-os díjmérséklést a vásárcsarnok számára. A kereskedelemügyi minisztérium fenntartotta azt a multhoz képest, bár meggyőződése szerint teljesen hatástalan az élelmiszerek drágaságának csökkentése tekintetében. Különösen rámutat a minisztérium azokra a visszaélésekre, a melyektől egyes kereskedők nem riadnak vissza, hogy az élelmiszerek árát magasan tartásák.

A Máv. igazgatósága megállapította pl., hogy a nyílt piacon akárhányszor olcsóbbak az élelmiszerek, mint a vásárcsarnokban, pedig e piacokra szállítási kedvez-

mény nincs. Csakhogy megfigyelték azt, hogy ha a vásárcsarnokba valamiből nagyobb mennyiség érkezett a szokottnál, a kereskedők inkább visszatolatták a megtelt vasúti kocsikat a dunai pályaudvarra s inkább fizették a drága fekbért, semhogy a kocsi tartalmát a nagyobb kínálatnak megfelelően olcsóbban adják; avagy megtették azt, hogy a szerintük felesleges árút azonnal feladták, ki sem csomagolva azt, más állomásra, tehát feláldozták a 10% szállítási díjkedvezményt; persze megkapták jó kamattal az ártöbbletben, a mit a fogyasztó olyan helyen fizetett érte, a hol kevés volt a kínálat.

Hogy ezek az általános vonatkozású dolgok igen közelről érinthetik a halak értékesítését is, tehát a termelők, kereskedők s fogyasztók érdekeit is, bizonyításra nem szorul. Mindenesetre kívánatos volna, ha minden érdekelt tényező hozzászólna a kérdéshez s az minden oldalról megvilágítva kerülne nálunk is színyegre, illetőleg minden érdeket kielégítő helyes megoldáshoz.

R.

A m. kir. kincstári erdőségek halasvizei.

(1910. évi állapot.)

Irta: **Simonffy Gyula.**

I. Általános rész.

A magyarországi kincstári erdők zöme Magyarország erdőterületének északi, keleti s alföldi főcsoportjaiban foglal helyet; de a mennyiben a budakeszi és visegrádi erdőgondnokságok határai Dunántúlra is átterjednek, a nyugati főcsoportban is találunk belőlük.

Az 1910. évi „Magyarország földművelésügye“ című miniszteri jelentés adatai szerint az „erdőhatósági kezelés alatt álló összes terület“ 2.260,648 kat. holdat tesz ki; abból a „nemerdőterület“ 277,716 kat. hold.

Elgondolhatjuk már most hogy ezen nagykiterjedésű földbirtok határain belül eredő és azon átfolyó vizek, hazánk vízdús természeti viszonyai mellett, tekintélyes hálózatot alkotnak és hogy a kincstári erdészeti kezelése alatt álló halasvizek összessége az államvagyonnak egyik, aránylag értékes része.

Ezeknek a halasvizeknek területe a fentebb említett évi jelentésben sem részletezve, sem külön kitéve nincsen, hanem különböző művelési ágak alá foglalva részben mint rét, terméketlen terület, vagy nemerdőterület szerepel; sőt miután vizeink jelentékeny része, a patakok, erdeink belsejében foglalnak helyet és az erdőrendezés alkalmával egyrészt csupán mint erdő-részlethatárvonal vétetett figyelembe, terület szerint külön fel nem mérettek, hanem bennfoglaltnak az erdő területében.

Hogy a m. kir. kincstári erdőségek halasvizeinek nagyságáról és minőségéről fogalmat alkothassunk, első-sorban szükséges tehát, hogy a vizek medrének területét a többi művelési ágak területétől elkülönítsük és külön kimutassuk. Ezt a célt akarta a földművelésügyi kormány elérni, a midőn az erdészeti kezelésében lévő halasvizek törzskönyvi adatainak összegyűjtését a m. kir. erdőigazgatóságok, főerdő- és erdőhivatalokhoz intézett 1910. évi 33,903. sz. alatt kelt leiratában elrendelte. A leirathoz statisztikai kérdőívek voltak mellékelve, a melyeket minden egyes erdőgondnokságnak külön-külön kellett kitölteni. A kitöltött kérdőíveknek felülbíráltása és az adatok összefoglalása az erdőhivatali központok feladata volt; ezek a központok adták egy-

úttal az egész kerületre vontkozó halászat rövid leírását is. Megjegyzendő, hogy a horvátországi kincstári erdők halasvizeinek törzskönyvi adatait összegyűjteni nem lehetett, mivel a horvát-szlavonországi édesvízi halászatra szóló 1906. április hó 6-iki autonóm törvény 4. szakasza halászati kataszter fellállítását rendeli, ez a kataszter pedig az 1910. év végéig még el nem készült.

Az előbb idézett renDELETEhez mellékelt kérdőív a felettes hivatal, erdőgondnokság vármegye, közigazgatási járás és község megjelölésén kívül három főcsoportba foglalva a következő kérdéseket tartalmazta:

I.

1. Van-e az erdőgondnokság kezelése alatt halas víz? (Névszerint felsorolandók az egyes tavak, folyók, patakok, csermelyek, mocsarak, ártéri vizek, holtmedrek.)

2. Az 1. pont alatt felsorolt vizek közül melyik a főfolyó, avagy patak és melyek a balparti és melyek a jobbparti mellékágak? (Névszerint.)

3. Mekkora az egyes vizek térbeli kiterjedése? (Az adatok nyilvántartások alapján kat. hold négyszögölben, ha ilyenek nem volnának, a folyóvizek hossza és átlagos szélessége ölekben, állóvizek kat. hold és négyszögölben.)

4. A kezelés alatti vizek minő tengerszínfeletti magasságban találhatóak? (Tavaknál vízszín, főfolyóknál a gondnoksági határ kezdetén és végén, mellékpatakoknál a torkolat és eredet szerint a táborokari térkép kottái irandók az illető nevek után. Ha ezeknél pontosabb adatok vannak, akkor ezek irandók.)

5. Vannak-e a gondnokság területén felhagyott tavak? (Milyen név alatt ismeretesek és mekkora azok térbeli kiterjedése, minő t. sz. f. magasságban vannak?)

6. A gondnokság körébe tartozó vizek közül melyek esnek valamely halászati társulat körébe és melyikbe?

II.

1. A gondnokság kezelése alatti vizekben vannak-e halak? (Névszerint felsorolandók, melyik folyóban vagy patakban milyenek találhatóak?)

2. Milyen fokú az egyes vizek halbősége? (Erős, közepes, gyenge.)

3. Az egyes vizekben van-e sebespisztráng? van-e pérhal és van-e márna? (Tapasztalás szerint a nevezett halak közül melyik mely pontig található az egyes vizekben?)

4. Melyek a gondnoksági vizek közül azok, a melyekben hal egyáltalán nem fordul elő s mi ennek valószínű oka?

5. Van-e az egyes vizekben rák?

6. Volt-e a vizekben rák s mikor észleltetett annak kipusztulása? mi okozta a pusztulást?

7. A halállomány változása tekintetében minő tapasztalatok tétettek? (Szaporodott vagy apadt-e a halállomány?)

8. Apadás esetén mi okozta azt? Nevezetesen:

a) Folyik-e úsztatás vagy tutajozás az egyes vizeken? (Ha igen, mely ponttól meddig?)

b) Van-e orvhalászat s főleg ennek melyik módja szokásos?

c) Vannak-e vizet szennyező ipari vállalatok, minők és hol vannak azok?

d) Vannak-e olyan építmények (duzzasztók, gerebek, párhuzamos művek stb.), amelyek a haltenyésztést károsan befolyásolják, illetve a halak szabad vándorlását akadályozzák és hol vannak azok?

III.

1. A gondnokság kezelése alatti vizek közül melyek a halászatilag hasznosíthatók?

2. A vizeken kizárólag a kincstárt illeti-e a halászati jog? avagy van-e joga ott másnak is halászni? (Ha igen, megjelölendő, hogy ki a társtulajdonos [nagybirtokos, község mint erkölcsi testület, avagy úrbéres, kisbirtokosok] és mekkora szakaszon, egy vagy több helyen közös ez a jog?)

3. Van-e vitás halászati jog? melyik az? per alatt áll-e?

4. Mi módon történik ezidőszerint a halászat értékesítése? bérlet, házi kezelés, avagy sehogy?

5. Bérbeadás esetén mely vizek vannak 1—1 bérletbe foglalva?

6. Bérleteknél:

a) hány évre történt a bérbeadás?

b) kinek mennyi összegért?

c) mikor jár le a szerződés?

7. Házi kezelés mellett való értékesítésnél:

a) mennyi a befolyt évi haszon?

b) mi történik a halállomány emelése érdekében, nevezetesen:

1. van-e költőház és hol?

2. hány darab ikra költésére van berendezve?

3. hány költőedényvel van felszerelve is milyenekkel?

4. vannak-e ivadéknevelő tavak:

hány?

mekkorák?

5. legutóbb mennyi és milyen ikrát költöttek?

6. a kiköltött halak közül hány darabot bocsátottak szabadjára?

a) tavasszal?

b) ősszel?

7. rákkal történt-e a népesítés? ha igen, mikor, mennyivel s milyen eredménnyel?

8. A halászat fenntartására fordítottak-e költség és mennyire rúg az évente? (az utolsó három év átlaga szerint).

9. Van-e helyben vagy a közelben olyan fogyasztó piac (város, fürdő stb.), a hol a hal értékesíthető?

10. Melyek a hal helyi, vagy a közeli piac árai?

A mint a kérdések áttekintéséből kilátnik, az azokra adandó feleletek a halászatnak csaknem összes viszonyait kimerítik, illetőleg ismertetik. Az I. csoport kérdései főképp a vizek hely- és térbeli, a II. csoport kérdései halrajzi, a III. csoport kérdései a halászat értékesítési viszonyait és a haltenyésztésre vonatkozó dolgokat ölelik fel.

Az erdőgondnokságok által kitöltött kérdőívek, az erdőhivatali központok jelentései s az ezen jelentésekhez mellékelt 1:75,000 mértékben készült katonai térkép, a melyen az összes halasvizek, halászati berendezések, továbbá a halászatot érdeklő egyéb épületek és építmények is fel voltak tüntetve, adták a törzskönyv összeállításához az anyagot.

A kincstári erdőgondnokságok az eléjük tűzött feladatnak lelkiismeretesen és a dolog természetéhez képest lehető pontossággal igyekeztek megfelelni; az ezen leírásban közölt ezen adatokat olyanoknak tekinthetjük tehát, a melyek a valóságot fődik annyira, hogy azok alapján a kincstári erdészeti kezelésében levő halasvizek és a halászat mai állapotáról helyes képet nyújthassunk.

A törzskönyvi adatok összegyűjtésénél azonban az egyes erdőgondnokságoknak számos nehézséggel kellett megküzdeniök. Ezek közül csupán a víz minősítésének s a terület meghatározásának kérdését akarjuk külön felemlíteni.

(Folyt. köv.)

A sporthorgászat.

(Folytatás.)

Irta: Zsarnovitzky Árpád.

Mindhárom horogszereléssel egyformán történik a halászás: A csalit botunk hegyétől 15—2 méterre lelogatjuk, a botot jobb kezünkkel az orsó alatt megfogjuk s hüvelykujjunk végével az orsókereket leszorítván, úgy állunk fel, hogy a vetés iránya tőlünk jobboldalra essék s csak fejünket fordítjuk jobbra, a kiszemelt hely felé. Erre a csalit annak irányában lengésbe hozzuk, botunk hegyét körülbelül 45 fokra lebecsátva; mikor a csali jól kilengve hátul van, botunk hegyével egyet rántva, a kiszemelt hely felé vetjük s a rántást követő pillanatban hüvelykujjunkat az orsókerékről lekapván, engedjük a horogínt mindaddig futni, míg a csali éppen a vízbe készül esni, a mire az orsó kerekét jobbkezünk hüvelykujjával ismét leszorítjuk, nehogy a kelletnél hosszabb ín csavarodjék le s összegubanczolódjék.

Sem a lengetést, sem a vetést nem szabad nagy erővel eszközölni; minél kisebb erővel dolgozunk, annál biztosabban találunk a kiszemelt helyre és a patonyt 20—30, sőt 40 méterre ki tudjuk dobni igen csekély erővel. Jó a vetést valamivel felfelé a célbavett hely fölé irányítani, mivel különben a csali a patonnyal nem sülyed függőlegesen a vízbe, hanem a vízszínen megakadván, visszafelé fordul és összegabalyodik a patonnyal.

Ha az orsó tengelye jól meg van olajozva és a felhalazott horogszerkezet súlyánál fogva nagyon gyorsan forgatja, néha szükséges lesz az orsókereket a patony kirepülése közben is hüvelykujjunkkal könnyedén fékezni.

Mikor a csali a vízbe bukott és a horogín kifeszült, botunk hegyét annyira leengedjük, hogy a csali körülbelül egy méterre legyen a víz feneké fölött, aztán igen lassan kezdjük az ínt felgombolyítani balkezünkkel az orsóra. A ragadozóhalak a víz fenekén pihelve várják azt a pillanatot, midőn a feljük úszó vagy sodort eleven halacska a megragadásra alkalmas távolságba kerül, ezért a víz feneké fölé körülbelül egy méterre lebecsátott csali behúzása váltakozó sebességgel történjék; a horogínt hol gyorsabban, hol lassabban balkezünkkel csavarjuk az orsóra, a mi által a csali fokozatosan ($\frac{1}{2}$ —1 méterrel) hol feljebb emelkedve, hol lejjebb sülyedve, tehát hullámos vonalban közeledik a part felé, utánozva az eleven halacska úszási módját. Az ínnak felcsavarása azonban általában lassan történjék, illetőleg csak oly gyorsan, hogy a csali hossz tengelye körül forogjon, perdüljön és egészen a víz fenekére ne kerüljön; ezért nem szabad a nehezéknek sem oly súlyosnak lenni, hogy a víz fenekére húzza.

Ha nagyobb, egyenletes vízfelületen halásznak, a mikor a ragadozókat többfelé reméljük, úgy mindig először a parthoz közelebb halászsunk s csak fokozatosan, minden következő horogvetéssel menjünk távolabb és távolabb, nehogy a közelebbre eső halakat időelőtt elzavarjuk; s a mint egy halat fogtunk — mivel az mindig lefelé menekül — azzal rögtön siessünk lefelé, nehogy a többi, előtte és vele egy irányban álló hal valamit észrevegyen s elmeneküljön. Mivel a hal szemével veszi észre zsákmányát, tiszta vízben egy helyre csak egyszer vetjük a horgot s ha ott a hal nem vágott, tiszta vízben 3—4 méterrel, kissé zavaros vízben csak 2—3 méterrel, távolabb dobunk; s ha aztán így már egy szakaszt meghalásztunk, ugyancsak 3—4, illetőleg 2—3 méterrel feljebb megyünk. Kisebb állóvizet, egy kis partszakadékot, örvényt stb. úgy halásznak meg, hogy a csalit 1—2—3

méterrel föléje és mögéje vetjük s csak mikor már a kellő mélységbe lemerült, húzzuk át az örvény vagy szakadék felső, illetőleg külső szélénél. Általában a csalit ott és úgy kell vezetni tudni, a mint azt a helyzeti viszonyok szükségessé teszik.

A mint a hal a csalihoz vágott — ezt néha látjuk, legtöbbször azonban csak megérezzük a rántását, avagy észreveszszük, hogy a horogín hirtelen megfeszül — abban a pillanatban az ínt utána kell engedni és pedig azért, hogy a bot hegyét leengedjük és egyidejűleg balkezünket az orsó kerékéről lekapjuk. Most következnek azon pillanatok, a melyek kellő kihasználásához a legnagyobb gyakorlat kell.

Eddig is feszületen kellett figyelni, most kétszeresen kell ügyelni a ragadozó mozdulatait, mert csak akkor szabad az újból megfogott ínt botunk segélyével nagy erővel megrántani, ha a hal a csalival megfordulva a víz folyása irányában lefelé szaladni vagy prédájával eredeti lesőhelyére visszatérni, esetleg a víz fenekére leereszkedni kezd. Ez az idő 4—5 másodperc múlva köszönt be; ugyanis a csalihoz vágó ragadozó a magamagának adott lökés folytán a csali elkapása után még előrerohan s csak körülbelül 1 méterrel tovább áll meg és fordul vissza. Rövid s szorosan fogott ín mellett, part közelében, néha megtörténik, hogy a szembe támadó ragadozó oly erővel vág a csalihoz, hogy egyszerre belerohan a horogba és önmagát fogja meg.

A horgunkra akasztott hallal — a nélkül, hogy az ín feszültségéből engednénk — első dolgunk több méterrel lefelé menni és csak itt húzzuk a partra; a kisebb halat közvetlenül csúsztatva, a nagyobbat pedig előbb megadásra kényszerítve.

Ha könnyen forgó Nottingham-orsónk nincs, úgy a csali kivetését más módon végezzük. A felgombolyított ínből annyit rakunk karikába magunk elé a földre — esetleg ha a földön tüskés galyak, kövek vagy rőzsék lennének, a melyekbe az ín elakadhatna, alkalmas módon derekunkra magunk elé akasztott, keretre húzott vászonból, vékony deszkából vagy szitából készített síma lapra, a mennyi a kivetés távolságának megfelel; a kivetést pedig oly módon eszközöljük, hogy az ín felső részét, a legfelső karika végét, balkezünkben tartva a csalit kilengtetjük s aztán eleresztve kidobjuk, a mikor pedig a csali vízet ér, az ínt balkezünkkel újból elkapjuk. Behúzás közben pedig ismét karikába rakjuk.

Ez a módszer természetesen nehezekebb s a helyzetet sokszor nem tudjuk akarattunk szerint kihasználni.

Hasonló módon halászhatszunk a műhalakkal is, csak hogy ekkor a horgot azonnal be kell vágni, a mint a ragadozó elkapta; az óvatos csukát és domolykót azonban, melyek mielőtt elkapnák, előbb követik egy darabig a prédát, tiszta vízben ritkán fog sikerülni félrevezetni.

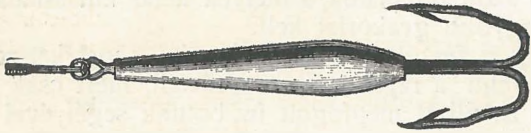
VIII.

A most leírt módszerhez nagyon hasonló az, a melynél a csalit az úgynevezett nyelőkészletre fűzzük; ezért neve: *Nottingham-halászás nyelőkészlettel*.

A horognyél gyengébb lehet, mint az előbbi esetben; csak elég merevnek kell lennie. A zsinór és a patony az átakasztható forgókapocsig ugyanolyan, mint az előbbinél. Az eltérés csupán a hozzákapcsolandó drótzsinór és a horogszerelésben van. Egy 3—4 szál vékony s puha sárgarézdrótból csavart 60—80 cm. hosszú drótzsinór egyik végére magából a drótzsinórból kis karikát csinálunk s rögtön mögé forrasztjuk a fenébe leírt pléhvitorlát; a drótzsinórt a kis karikánál fogva bekapcsoljuk a patony forgókapcsába, a másik

végére pedig nagyobb, 4–6 cm. átmérőjű hosszúkás karikát csinálunk.

A horogszereléshez hasonló, 15–20 cm. hosszú drótszinórt használunk, a melynek egyik végére kis 3–4 milliméternyi karikát csináltunk, a másikkra pedig (akár forrasztás, akár tapadós czérnaszállal, esetleg a legvékonyabb sárgarézdrróttal való felkötéssel) egy fehéren fénylő vagy legfőljebb kékes-zöld zománczsal bevont kettős horgot erősítünk és pedig lehetőleg olyat, mely hullámos ágakkal bír és nyelőhorog név alatt jön for-

8. ábra.

galomba. (8. ábra.) Kereskedésben rendszerint húrhoz erősítve, lehet kapni, a mi nem oly jó, mint a drótszinór.

Csalinak mindig csak frissen fogott halacskát használjunk; felfűzés előtt persze megöljük. A felhalazás úgy történik, hogy a zsinór kis karikáját a halásztű fokába beakasztván, a tűt a halacskán farka felől végigszúrjuk s a száján kihúzzuk mindaddig, míg a kettős horog *karja* is bele nem ment a hal húsába, úgy hogy csak a két ága van kint. Erre a zsinór kis karikáját a tű fokából kivévén, a horogszerkezetet bekapcsoljuk a patonyba. (Folyt. köv.)

TÁRSULATOK.

Torontálmegyei alsóbéga halászati társulat czímmel 1912. évi január hó 12-én Ecehidán (Románécskán) új társulat alakult, melynek hatásköre a Béga folyónak az ecehidai határban a hajózás érdekében épült duzzasztó zsiliptól a Tiszába ömlésig terjedő legalsó szakaszát öleli fel, úgyszintén az ezzel kapcsolatos nagykiterjedésű hullámtéren (Carsca bara, Belo blato, Serasica greda), keletkező természetes avagy mesterséges származású vízállásokat, anyagödröket, mocsaras mélyedéseket, valamint ezek levezető csatornáit, a mennyiben egyes évszakokban hosszabb-rövidebb időre a Béga folyó jelzett szakaszával kapcsolatba jutnak. Az alakuló közgyűlés **Biró István** vármegyei tb. főjegyző vezetésével az alapszabályokat és az üzemtervet is letárgyalta. Elnökké **Menyhárt Károly** kincstári ispánt, alelnök-igazgatóvá **Pártay Zoltán** erzsébet-laki jegyzőt egyhangúlag választották meg. A társulat vízterületeire jellemző, hogy a Béga kiöntésein kívül a Duna és Tisza árvezeivel is gyakran kommunikál és ily módon halban igen gazdag, de a vizek lepadása alkalmával állítólag sok szép hal és rengeteg ivadék pusztul el; éppen azért a hullámtéri halászat végleges rendezésére igazán nagy szükség van s erre a társulati keret bizonyára meg fogja adni a módot. *gh.*

A **Latorczai halászati társulat** f. évi január hó 17-én tartotta rendes évi közgyűlését **Szabó Géza** elnökletével Csapon. Az igazgató bejelentette, hogy a m. kir. földművelésügyi minisztérium állami támogatásképp az 1911. évben 3 q pontyivadékok engedélyezett a társulati vizek behalásztására; az ivadékok kitűnő állapotban érkezett meg Csapra, hol azonnal vízbe eresztették. A víz igen megfelelő, mert az ivadék szépen fejlődik; már 1/2 kilogrammos, sőt az ennél nagyobb példányok sem ritkák. A közgyűlésen kimondták, hogy a befolyó bérösszegeből 750 koronát osztanak szét a halászati jogtulajdonosok között 1911. évre. A jövő évi költségeket 104676 koronával irányozták elő. Végül intézkedtek, hogy a társulat vízterülete, mely hat üzemszakaszra van osztva és melynek bérlete 1912. december hó 31-én lejár, újból bérbeadassék. E végből megbízták a társulati igazgatót, hogy az üzemszakaszok-

kat 1913. január hó 1-től kezdődőleg nyilvános árverésen 6–6 évre adja bérbe és az árveréseket még november hónapban tartsa meg, kikiáltási árként pedig az eddigi haszonbéréket vegye fel. *k.*

A **pozsonyvármegyei kisdunai halászati társulat** 1912. évi január hó 19-én Pozsonyban **Nagy Vincze** elnökletével tartotta meg rendes közgyűlését. Az igazgatói jelentés értelmében az alacsony dunai vízállás miatt a társulati vízterület a mederveviszonyok szerint tagozódva igen összezsugorodott s a halak a mélyedésekben aránylagkicsi helyre szorultak; ennek következtében a halászat meg lévén könnyítve, az évi fogási eredmény természetesen annál nagyobb volt. Balla Lajossal az ú. n. kíméleti tέρre vonatkozó szerződést 1/2 évi felmondás kikötése mellett megújították, de csak átmenetileg, mert a süllőikrák és ivadékkihelyezésre oly alkalmas területet keresnek, a hol esetleg ivadéknvelésre is berendezkedhetnek. A jelenlegi tíz holdnyi kíméleti területnek ugyanis az a hátránya, hogy az élő Dunamedernek egyik vízvezető ága. A társulat most e helyett a tőkési Dunaágban vagy az ú. n. Czigánydunában óhajtana alkalmas területet szerezni s azt az országos halászati felügyelőség közbenjöttével berendezni. A jövő évi költségvetést 390 korona kiadással és 270 korona bevétellel irányozták elő, a hiányt az államszegélyből szeretnék fedezni. *gh.*

A **Csikszeredai halásztársaság** január hó 13-án tartotta meg évi rendes közgyűlését **Becze Antal** elnöklésével, a tagok élénk részvétele mellett, kik között a vármegye intelligenciája **Fejér Sándor** alispán vezetésével nagyszámban volt képviselve.

A közgyűlés **Báldi Aurél** igazgatónak igen sok életrevaló indítványát fogadta el, melyek az Olt folyóban a halászat és a rákászat fellendítése érdekében nagy eredményeket ígérnek. A halállomány védelmére az igazgatóság halöröket fogad fel; különböző formájú és nagyságú kivető-, húzó- és zsákhálókat szerez be, melyeket a társaság tagjainak alkalmadtán kikölcsönöz. Legalább három tag jelentkezésére társashalászatokat rendeznek és ezek napját hirdetőtáblán előre közlik. Örömmel s köszönettel fogadta a közgyűlés a földművelésügyi minisztérium támogatásáról szóló elnöki bejelentést is; a minisztérium a társaság vizeinek benépesítésére szükséges szivárványos pisztrángokra adományozását kilátásba helyezte és a költőház építésére állami támogatásképp 1000 kor. segélyt már ki is utalt. A költőház a csikszeredai m. kir. földművelésügyi iskolában gazdaságában fog felépülni és egyúttal a növendékek oktatásának is segédeszközévé válik. A társaság elhatározta, hogy az Oltvölgyi Halászati Társulat vizeit és az Olt mellékvizeit az illető halászati jogtulajdonosoktól 6 évre bérbeveszi. Az évi tagdíjat 10 koronában állapította meg; tagjainak száma egy év alatt 60-ra emelkedett és most is emelkedőben van. A közgyűlés **Báldi Aurél** igazgatónak egyéb elfoglaltságával megokolt lemondását nem fogadta el, hanem felkérte, hogy ügyszeretetét és szakértelmét a társaság érdekében továbbra is gyümölcsöztesse és az igazgatói teendőket továbbra is lássa el. *(P.)*

VEGYESEK.

Befagyott a Balaton. Siófokról írják lapunknak, hogy a Balaton január hó 12-én szélcsendes időben beállott. A jég mindenhol tükörsíma, a mi a jeges halászatra igen előnyös. A Balatoni halászati r.-t. üzemében a jeges halászat január 15-ike után kezdődött meg. A zalai oldalon azonban a jég a jég alatt való halászásra alkalmas 15 centiméteres vastagságot csak január 20-án érte el, holott a somgyi parton 18 centiméter vastag jég már teljes biztonsággal dolgoztak a halászbokrok, vágták a lékeket, „döntötték” be a hatalmas több száz méter hosszú hálót s végigvontatva a jég alatt szedték ismét ki. A munka természetesen változó szerencsével jár. Az eddigi tapasztalatok szerint a jeges halászat bönök ígérkezik s hosszabb időn át lesz üzhető; eredményeképp úgy fogásban, mint keszegben naponta nagyobb mennyiség áll eladásra készen.

Nagyon üdvös dolog volna, ha a főváros közéletmelzési intéző körei figyelmüket egy kissé erre az utóbbi halfajra irányítanák.

Különösen a *dévékeszeg* ilyenkor keményre fagyva igen könnyen volna Budapestre szállítható s ott a nehéz ételmi viszonyok könnyítésére felhasználható. Mert igazi néptáplálékról van szó, a mennyiben a Balatonparton 1 kg. keszeghal ára 36 fillér s így a szállítási s csomagolási költségeket is beleértve, Budapesten nem kerülne többre 45 fillérről. A hatósági lómészárszékek, avagy a hatósági árúbódék révén, a melyek pl. vad eladására már is be vannak rendezve, igen jól piacra lehetne vinni ezt az árút is s bizonyos, hogy a drágább halakhoz hozzá férni nem tudó fogyasztóközönység kapva kapna rajta.

De nemcsak hasznos, hanem szép is a befagyott Balaton.

A hatalmas jégpánczél hó nélkül való tükörsímaságában felséges látványt nyújt. Meg is élénkül ilyenkor a tó felülete, ellepik a halászok érdekes munkáját nézők, a korcsolyázók, fakutyások, sőt a vitorlás szánkók is. Hanem azért baj is eshet. A Balatoni halászati részvénytársaság fonyódi telep felügyelőjét, *Reé Istvánt* érte az a baleset, hogy vitorlás szánkjával rianást ért s a vízbe merült; szerencsére még elég közel a parthoz, hogy hirtelen segítséget kaphatott s így komolyabb következmény nélkül menekült kellemtelen helyzetéből.

Szóval a milyen szép, olyan hamis is ez a Balaton, még így megdermedve is.

Húsliszt eladása. A székesfőváros állategészségügyi telepe pályázati felhívást bocsátott közre az 1912. január 1-től december 31-ig terjedő egy év alatt előállítandó mintegy 1700—2000 métermázsza etetésre alkalmas I. r. húsliszt s mintegy 200—600 métermázsza műtrágya, II. r. húsliszt értékesítése végett.

Az ajánlatokat a telep vezetőségéhez f. évi január hó 22-ig kellett beadni. Pályázni lehetett úgy a kétféle húsliszt mennyiségére együttesen, mint külön-külön is. A szákolás s elszállítás költsége a vevőt terheli. Az elszállítás kötelező, valahányszor a telep vezetője kívánja. A pályázatban kitüntetett húsliszt mennyisége csak hozzátétőleges; ha több lesz, a vevő a többletet is köteles átvenni. A mennyiség $\frac{1}{4}$ részét a főváros szabad kézből is eladhatja.

Azok a pályázók, a kik *hazai haltenyésztők* s a húslisztet hal- etetési czélokra kívánják felhasználni, *halait* pedig a *budapesti piacokon értékesítik* s mindezt elfogadható módon igazolják: *előnyben részesülnek.*

A mint tudjuk, haltenyésztőink tényleg élénken érdeklődtek az árlejtés iránt. Az ajánlatokat f. évi január hó 24-én bontották fel a tanácsi VIII. közéletmegzési ügyosztályban (IV. ker., Központi városháza, Gerlóczy-u. épületrész, II. e. 208. sz.) bizottságilag. Az eredményről annakidején hírt adunk.

Bosnyák hal kivitele. Napilapok is írtak arról, hogy a bosnyák ország vasutak vonalain legutóbb benzínmotorral, légszivattyúval, vízmedenczével és hűtőkészülékkel fölszerelt halszállító-kocsikat tettek üzembe. Az első szállítmány halat még karácsony táján indították útnak Prjedorból Bécsnek. Grácznál azonban a szivattyúkészülék motorja elromlott és az egész szállítmány, 11,000 kilogramm hal elpusztult, hasznavehetetlenné vált. A motor helyrehozatala után e hónap 18-án újabb szállítmányt küldtek, még pedig Hamburgba, mely most van úton. Ha a kísérlet beválik, rendszeresíteni fogják a halkivitelét. Ha nem csalódunk, akkor egy nagyobb Száva menti tógazdaság terményeiről van szó, a mely tógazdaság egy ismert nevű osztrák haltenyésztő birtokában van.

Nagy hideg. Telünk, úgylátszik, ugyanolyan szélsőségekkel dolgozik, mint a minőkkel az elmúlt nyár ijesztett ránk. Szerencsére a nagy hideget nyugodtabban tűri a hal is s a halászember is, mint a szertelen meleget. A mint a meteorológusok állítják, 1893. év óta nem volt ilyen kemény telünk; hozzá még olyan hirtelenül állott be a nagy hideg, hogy sok helyütt a hőmérsékleti különbség 24 óra alatt 20—25 C. fokot is kitett. Ennek ellenére sehonnan tógazdaságainkból bajnak híre nem hallottuk. Az erős jégkéreg alatt *átfolyó* víz mellett a halak nyugodtan pihennek. Sőt a halszállításokat sem akadályozta a hideg; természetesen nagyon vigyázni kell ilyenkor, hogy a hal *szárazon*, víz nélkül ne legyen, mert különben megcsípi a fagy a bőrét s belebetegszik. A termé-

zetes vizeken szélteben megkezdődött a jég alatt való halászás. Ezeknél a vizeknél, különösen a sekélyebb állóvizek halállománya bizony ki van téve a kifagyás veszélyének.

Egyik felvidéki városunk piacán meg kellett az élőhal árúsfítását szüntetni, mert a jégzajlás miatt nem engedtek a haltartót tápláló malomárokba vizet; a nagy hidegben a halakkal együtt fenékiig fagyott a víz a bárkában.

Az erdei bagoly mint halpusztító. A ragadozó szárnyasok köréből, a mint tudjuk, a halászsas és a halászbagoly főlátszerét túlnyomólag a halak világa szolgáltatja, újabban azonban megfigyelték azt is, hogy a baglyok családjából a nagy erdei bagoly is, ha szerét ejtheti a halnak, láthatóan örömet fogyasztja azt, akárcsak a halászbagoly. Bailly és Gaillard ornithológiai megfigyeléseiből tudjuk, hogy a bagoly nem veti meg a hidegvérű állatokat s így a kígyót, a gyikot, a békát, sőt a varangyot is pusztítja; ehhez járul aztán halpusztítása is, a mihez különben nehezebben férközhetik hozzá, miután zsákmánykeresés módja inkább csak a szárazföldre s nem a vizek lakóira utalja. A baglyok halpusztításáról Ornithológiájában Keller, Zoológiájában Reichenbach és „The british bird” című munkájában Charpe Bowdler is ismételtelen megemlékeznek. Utóbbi munka szerzője esetek részletezésével egyenesen ráutal arra, hogy az erdei bagoly a békát és a halat egyaránt örömet fogyasztja.

Zsákmánykereső útain az erdei bagolyt tüzetesebben megfigyelni korántsem könnyű feladat, miután a bagolyféle éj idején keresi táplálékát. Egyik vízmelléki vadászterületen a folyó partján erdei bagolyt találtak, a melynek kimúltát torkán akadt halszállkák okozták. Hennick ornithológus említi, hogy fogságban levő baglyok elől az aquáriumok halait biztonságba kell helyezni, miután a baglyok sokkalta hamarabb vadásznak az ide-oda úszkáló halra, semmint a baromfiudvar békés szárnyasaira.

Ha tehát az erdei bagolyt nem is sorolhatjuk a természetszerűleg halat fogyasztó és így állandóan hallal táplálkozó szárnyasok közé, de bizonyos, hogy meg nem veti a friss halat, kivált ha könnyűszerrel hozzáférközhetik.

Gy. K.

Budapesti halpiacz. Múlt hónap jelentésünk után a piacz ellanyhult, a fogyasztás gyenge, a karácsonyról fennmaradt készletek megnövekedve az utóbb beküldöt árúval, bőven fedették a szükségletet.

A beállott fagyok miatt a folyami halászat szünetel és már csak az Aldunáról, továbbá Dráváról és Száváról érkeznek némi küldemények. Ezért aztán most nagyobb keje van az Oroszországból importált tokféléknek és fagyasztott süllőnek, valamint a Romániából érkező jegelt süllőnek és harcsának.

Kezdetét vette immár a befagyott Balatonon is a jeges halászat, miután ott ez a fogási mód jár a legnagyobb eredménnyel, onnan is bőségesebb hozatalok várhatók.

Élő és jegelt pontyban alárendeltebb minőségű árút a Fertő szállít bőségben.

Tógazdáink vevőik rendelése szerint szállítják árúikat. Az átvételek most azonban szünetelnek; kereskedőink a fennmaradt készletükön igyekeznek túladni, mert a Duna erős zajlásánál féltik bárkaikat a behorpadástól, igyekeznek tehát azokat most kiüríteni: Jórészt halaiknak a vásárcsarnoki tartányokba helyezik el.

Ezek azonban nem elégségesek a mostani körülbélül 300 métermázsára tehető élő pontykészlet befogadására.

A január vége felé beállani szokott élénkebb kereslet még mindig késik, miért a piaczi árak nyomottak. Jobb áralakulások talán majd február közepe tájára várhatók.

Halraink nagyban :

Viza és tok	2'—2'40	kor.-ig
Kecsege nagyság szerint	3'—6'	"
Süllő nagy	2'40—3'60	"
" közép	1'80—2'	"
" apró	1'20—1'40	"
Harcsa vágó	2'20—2'40	"
" közép	1'50—1'80	"
Élő ponty nagy	1'80—2'	"
" " közép	1'60—1'80	"
" " apró	1'10—1'20	"
Jegelt ponty	0'80—1'60	"
Czompó élő	1'40—1'50	"
Csuka élő	1'20—2'	"
" jegelt	1'—1'40	" C.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. J. Verbász. Örömmel olvastuk szíves sorait. Nagyon jók azok a címek; csak jöjjenek minél előbb! A receptek és a humoros is.

A többire vonatkozólag is sokban egyetértünk; de tessék figyelembe venni az alábbi üzenetet is.

A „német“ horgász esetét pedig igazán sajnáljuk; ez már csakugyan „magyar“ pech!

S. B. Budapest. A szerkesztőség nem azonosíthatja magát mindenben a közlemények tartalmával. Azért tárgyi tekintetben a felelősséget mindig a szerző viseli. De hát egy szaklap nem is hirdethet mindig abszolút igazságokat. Sőt nagyon gyakran kell épp oly kérdéseket tárgyalnia, a melyek még nincsenek teljesen

tisztázva. Mentől többen szólnak aztán hozzá, mentől különbözőbb, de tárgyilagos szempontokból világítják meg, annál hamarabb kiderül az igazság.

Aztán azt sem szabad felednie, hogy az ilyen féjlődő termelési ágnál ma jóknak elismert dolgok, holnap esetleg jobbaknak kénytelenek a teret átengedni.

Dr. K. O. Keszthely. A keresett kézirat hozzánk nem jutott. Levelét átadtuk a „Köztelek“ rovatvezetőjének.

P. P. Siófok. Köszönjük a szíves tudósítást; kérjük jövőben is lehetőleg mindig a hónap 10-ig, illetve 20-ig.

G. H. Szeged. A kéziratok megőrzésére nem vállalkozhatunk. Közölt cikkek kézíratait egyáltalán nem adhatjuk vissza.

Gyakorlott halászokat,

3—4 embert, keresünk a Palicsi és Ludas tavak halászatához. A halászok részesednek a tiszta jövedelemből, de a szükséges szerszámokat maguk szerzik be. Pontos címmel ellátott ajánlatokat kérünk.

Szabadka szabad királyi város halászati bérlete, Szabadka.

TÁRS KERESTETIK

350 hold prima halgazdaságnak megfelelő területre, körülbelül **100.000 kor. tőkével.** Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Pallini báró INKEY PÁL
iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk.

Vasúti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa.

Posta és távirtd: Iharosberény.

Mindennemű hálót

HÁLÓK

kender- és pamutléhéből, úgymint halászáshoz: húzó-, eresztő- és rekesztő hálót, varsát, gya mot, rák- és ángolna-hálót, valamint vadászati-, sport- és technikai célokra szolgálókat, nemkülönbön, ender és drótkoteleket, kifogástalan minőségben és szak-szerű kivitelben a legolcsóbb árakon szállít és árjegyzéket gratis és franko küld:

Alakult 1874-ben. **Mechanikai hálógyár** Alakult 1874-ben. MECHANISCHE NETZ-FABRIK, Ges. m. beschr. Hftg. Landsberg a.W., Angerstrasse 14-16., Deutschland

200 mm. 1 és 2 éves, gyorsnövésű **cseh ponty**
tógazdaságaimban nagyobb tételekben **eladó.**

CORCHUS BÉLA haltenész, Budapest, IX., Boráros-tér 3. sz.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősz és tavasz szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingauai pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrákat és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.